



**FOLKETINGET
STATSREVISORERNE**



**FOLKETINGET
RIGSREVISIONEN**

**Marts 2026
– 12/2025**

**Rigsrevisionens beretning afgivet
til Folketinget med Statsrevisorernes
bemærkninger**

Energinets udbygning af elnettet

12/2025

Beretning om

Energinets udbygning af elnettet

Statsrevisorerne fremsender denne beretning med deres bemærkninger til Folketinget og vedkommende minister, jf. § 3 i lov om statsrevisorerne og § 18, stk. 1, i lov om revisionen af statens regnskaber m.m.

København 2026

Denne beretning til Folketinget skal behandles ifølge lov om revisionen af statens regnskaber, § 18:

Statsrevisorerne fremsender med deres bemærkning Rigsrevisionens beretning til Folketinget og vedkommende minister.

Klima-, energi- og forsyningsministeren afgiver en redegørelse til beretningen.

Rigsrevisor afgiver et notat med bemærkninger til ministerens redegørelse.

På baggrund af ministerens redegørelse og rigsrevisors notat tager Statsrevisorerne endelig stilling til beretningen, hvilket forventes at ske i august 2026.

Ministerens redegørelse, rigsrevisors bemærkninger og Statsrevisorernes eventuelle bemærkninger samles i Statsrevisorernes Endelig betænkning over statsregnskabet, som årligt afgives til Folketinget i februar måned – i dette tilfælde Endelig betænkning over statsregnskabet 2025, som afgives i februar 2027.

Statsrevisorernes bemærkning tager udgangspunkt i denne karakterskala:

Karakterskala

Positiv kritik	<ul style="list-style-type: none">• finder det meget/særdeles positivt• finder det positivt• finder det tilfredsstillende/er tilfredse med
Kritik under middel	<ul style="list-style-type: none">• finder det ikke helt tilfredsstillende
Middel kritik	<ul style="list-style-type: none">• finder det utilfredsstillende/er utilfredse med• påpeger/understreger/henstiller/forventer• beklager/finder det bekymrende/foruroligende
Skarp kritik	<ul style="list-style-type: none">• kritiserer/finder det kritisabelt/kritiserer skarpt/indskærper• påtaler/påtaler skarpt
Skarpeste kritik	<ul style="list-style-type: none">• påtaler skarpt og henleder særligt Folketingets opmærksomhed på

Henvendelse vedrørende denne publikation rettes til:

Statsrevisorerne
Folketinget
Christiansborg
1240 København K

Tlf: 3337 5987
statsrevisorerne@ft.dk
www.ft.dk/statsrevisorerne

ISSN 2245-3008
ISBN online 978-87-7434-888-7

Statsrevisorernes bemærkning

Beretning om Energinets udbygning af elnettet

Udbygningen af elnettet er central for den grønne omstilling. Elnettet omfatter i dag ca. 9.000 km jordkabler og luftledninger. Energinet ejer og udvikler el- og gasnettet i Danmark. Staten ejer Energinet, og ejerskabet varetages af Klima-, Energi- og Forsyningsministeriet.

Et flertal af Folketingets partier blev enige om *Klimaaftale om grøn strøm og varme* i juni 2022. Aftalen skal bl.a. sikre en markant udbygning af vedvarende energi. Udbygningen af elnettet er en forudsætning for udbygningen af den vedvarende energi. Energinet forventer i deres seneste plan, at der frem mod 2030 skal etableres yderligere ca. 2.700 km elnet og frem mod 2050 yderligere 3.000-4.000 km elnet.

Formålet med undersøgelsen er at vurdere, om Energinet har en tilfredsstillende styring af udbygningen af elnettet, og om Klima-, Energi- og Forsyningsministeriets tilsyn med Energinets udbygning af elnettet er tilfredsstillende.

Statsrevisorerne finder styringen af udbygningen af elnettet kritisabel, da ca. 70 % af de igangsatte udbygningsprojekter er forsinkede, og da Energinet kun delvist har et overblik over årsagerne til forsinkelserne. De projekter, som ikke er forsinkede, er generelt nystartede. De forsinkede projekter tager i gennemsnit ca. 80 % længere tid end forventet.

Statsrevisorerne kritiserer, at Klima-, Energi- og Forsyningsministeriet har reageret for sent i deres tilsyn, selv om forsinkelserne har været stigende.

Statsrevisorerne

9. april 2026

Mette Abildgaard
Leif Lahn Jensen
Mikkel Irminger Sarbo
Lars Christian Lilleholt*
Monika Rubin
Peter Westermann

* Statsrevisor Lars Christian Lilleholt har ikke deltaget ved behandlingen af denne sag på grund af inhabilitet.

Konsekvensen af forsinkelserne er, at den grønne omstilling forsinkes. Udbygningen af elnettet er desuden foreløbigt blevet mere end 10 mia. kr. dyrere end planlagt.

Statsrevisorerne hæfter sig ved disse undersøgelsesresultater:

- Energinet har systematisk undervurderet, hvor lang tid det tager at gennemføre deres projekter.
- Energinet angiver både interne og eksterne forhold som årsager til forsinkelserne. Energinets forklaringer på årsagerne til forsinkelserne er ikke entydige og viser ikke, hvordan Energinet kan undgå fremtidige forsinkelser.
- Hastigheden i udbygningen af elnettet skal mere end fordobles fra 120 km til 250 km elnet årligt, hvis Energinets forventede udbygning af elnettet i 2050 skal nås.
- Siden udarbejdelsen af den seneste langsigtede udviklingsplan i maj 2024 er der færdiggjort 206 km elnet ud af de 490 km elnet, som der ifølge planen var behov for pr. 1. januar 2026. Ifølge projekternes oprindelige tidsplaner skulle endnu flere strækninger have været færdiggjort.
- Klima-, Energi- og Forsyningsministeriet er gentagne gange siden starten af 2023 blevet gjort opmærksom på store og stigende forsinkelser i Energinets projekter.
- Klima-, Energi- og Forsyningsministeriet har et tilstrækkeligt grundlag for at føre tilsyn, men har reageret for sent på de informationer, som de har fået gennem deres tilsyn.
- Klima-, Energi- og Forsyningsministeriet har primo februar 2026 taget initiativ til at igangsætte en ekstern analyse af rammerne for Energinet. Rigsrevisionen finder, at dette kunne have været iværksat tidligere.
- Klima-, Energi- og Forsyningsministeriet har ikke beregnet, hvad Energinets forsinkelser betyder for CO₂-udledningen eller for tilslutningen af nye solcelle- og vindmølleparker.

Statsrevisorerne kan tilslutte sig Rigsrevisionens anbefaling om, at Klima-, Energi- og Forsyningsministeriet bør undersøge konsekvenserne af Energinets forsinkelser nærmere, så der bliver skabt overblik over, hvordan forsinkelserne påvirker opfyldelsen af klimamålet frem mod 2030.

Indholdsfortegnelse

1. Indledning.....	1
1.1. Formål og konklusion.....	1
1.2. Baggrund.....	5
1.3. Vurderingskriterier, metode og afgrænsning.....	7
2. Udbygning af elnettet.....	10
2.1. Energinets styring af udbygningen af elnettet.....	10
2.2. Klima-, Energi- og Forsyningsministeriets tilsyn med Energinets udbygning af elnettet.....	18
Bilag 1. Metodisk tilgang.....	25

Rigsrevisionen har selv taget initiativ til denne undersøgelse og afgiver derfor beretningen til Statsrevisorerne i henhold til § 17, stk. 2, i rigsrevisorloven, jf. lovbekendtgørelse nr. 101 af 19. januar 2012.

Rigsrevisionens mandat til at gennemføre undersøgelsen følger af rigsrevisorlovens § 2, stk. 1, nr. 1 og 3.

Beretningen vedrører finanslovens § 29. Klima-, Energi- og Forsyningsministeriet.

I undersøgelsesperioden 1. januar 2023 - 30. juni 2025 har der været følgende ministre:

Lars Aagaard: december 2022 -

Beretningen har i udkast været forelagt Klima-, Energi- og Forsyningsministeriet og Energinet, hvis bemærkninger i videst muligt omfang er afspejlet i beretningen.

1. Indledning

1.1. Formål og konklusion

1. Denne beretning handler om Energinets udbygning af elnettet. Energinet er en selvstændig offentlig virksomhed med egen bestyrelse. Energinet ejer og udvikler det overordnede el- og gasnet i Danmark. Staten ejer Energinet, og ejerskabet varetages af Klima-, Energi- og Forsyningsministeriet.

Energinet transporterer elektricitet i det overordnede elnet (det såkaldte transmissionsnet) fra udlandet, kraftværker, solcelle- og vindmølleparker mv. frem til de lokale elnet (de såkaldte distributionsnet). Distributionsselskaberne ejer de lokale elnet, der leverer el til forbrugerne. Undersøgelsen handler kun om udbygningen af det overordnede elnet, som Energinet er ansvarlige for.

2. Et flertal af Folketingets partier blev enige om *Klimaaftale om grøn strøm og varme* i juni 2022. Aftalen handler bl.a. om at sikre en markant udbygning af vedvarende energi.

Ifølge klimaafalen kræver det en omlægning til vedvarende energi, hvis målene for den grønne omstilling skal nås. Den grønne omstilling forudsætter således, at der i fremtiden i højere grad skal bruges el til transport, industri og boligopvarmning i stedet for fossile brændstoffer som benzin og gas.

Udbygningen af det overordnede elnet (herefter elnettet) hos Energinet er en forudsætning for at kunne levere mere el til virksomheder og private. Det fremgår bl.a. af klimaafalen, at et velfungerende elnet er en central forudsætning for at realisere målet om at reducere udledningen af drivhusgasser med 70 % i 2030 i forhold til niveauet i 1990.

Elnettet omfatter i dag ca. 9.000 km jordkabler og luftledninger. Energinets seneste langsigtede udviklingsplan for udbygningen af det danske energisystem er udarbejdet med udgangspunkt i Klima-, Energi- og Forsyningsministeriets forventninger til fremtidig elforbrug og elproduktion. Det fremgår af udviklingsplanen, at Energinet frem mod 2030 ser et behov for at etablere yderligere ca. 2.700 km elnet og derudover forventer, at der frem mod 2050 skal etableres yderligere 3.000-4.000 km elnet. Behovsvurderingen er forbundet med de usikkerheder, der er knyttet til så lang en tidshorisont.

Energinets langsigtede udviklingsplan

Energinet udarbejder hvert 2. år en langsigtet udviklingsplan. Den seneste plan er fra 2024. Planen indeholder et aktuelt bud på, hvilke projekter Energinet forventer at igangsætte de næste 20 år.

Udbygningen af elnettet kræver nye transformerstationer, som er nødvendige for at fordele strømmen til de lokale elnet. Energinet skal desuden tilslutte nye solcelle- og vindmølleparker til elnettet. Solcelle- og vindmølleparkerne opføres af private virksomheder.

Energinets udbygning af elnettet er forsinket, og det kan bl.a. forsinke tilslutningen af nye solcelle- og vindmølleparker. Udbygningen bliver også dyrere, og Energinet forventer, at projekterne nu kommer til at koste over 10 mia. kr. mere end planlagt. Fordyrelsen bliver betalt af virksomheder og private via elregningen.

3. Klima-, Energi- og Forsyningsministeriet skal føre tilsyn med Energinet. Det betyder, at ministeriet skal tage stilling til udviklingen i Energinet, sikre, at virksomheden drives effektivt, og bidrage til, at der er åbenhed og gennemsigtighed om vigtige forhold. Ministeriet skal som led heri følge med i Energinets udbygning af elnettet og reagere i det omfang, det er nødvendigt.

4. Formålet med undersøgelsen er at vurdere, om udbygningen af elnettet er tilfredsstillende. Vi besvarer følgende spørgsmål i beretningen:

- Har Energinet en tilfredsstillende styring af udbygningen af elnettet?
- Har Klima-, Energi- og Forsyningsministeriet et tilfredsstillende tilsyn med Energinets udbygning af elnettet?

Rigsrevisionen har selv taget initiativ til undersøgelsen i april 2025.

Konklusion

Energinets styring af udbygningen af elnettet er meget utilfredsstillende. Ca. 70 % af Energinets projekter er forsinkede, og Energinet har kun delvist overblik over baggrunden herfor. Klima-, Energi- og Forsyningsministeriet har reageret for sent i deres tilsyn, selv om forsinkelserne har været stigende. Det finder Rigsrevisionen utilfredsstillende. Konsekvensen af forsinkelserne er, at den grønne omstilling kan blive forsinket, fx fordi nye solcelle- og vindmølleparker bliver tilsluttet til elnettet senere end planlagt.

Energinets tidsplaner er skredet, og de har ikke entydige forklaringer på årsagerne

Energinet har systematisk undervurderet, hvor lang tid det tager at gennemføre deres projekter.

Energinet replanlagde projekterne i sommeren 2024 for at gøre tidsplanerne mere realistiske. Det synliggjorde, at ca. 70 % af Energinets projekter i gennemsnit var ca. 2 år forsinkede. Forsinkelserne er siden replanlægningen steget yderligere til knap 2½ år, svarende til en gennemsnitlig forsinkelse på ca. 80 %. Energinet angiver både eksterne forhold, fx længere myndighedsbehandling, og interne forhold i Energinet som årsager til forsinkelserne. Årsagerne er dog ikke entydige og er overordnet beskrevet, så de ikke tydeligt viser, hvordan Energinet konkret kan sætte ind for at undgå fremtidige forsinkelser.

Energinet har i perioden maj 2024 - januar 2026 færdiggjort 206 km elnet. Hastigheden i udbygningen af elnettet skal mere end fordobles, hvis Energinets forventede udbygning af elnettet i 2050 skal nås. Rigsrevisionen bemærker, at der skal ske en markant, snarlig og vedvarende stigning i hastigheden, hvis udbygningen skal kunne realiseres som planlagt.

Klima-, Energi- og Forsyningsministeriet har reageret for sent på forsinkelserne

Klima-, Energi- og Forsyningsministeriet har et tilstrækkeligt grundlag for at føre tilsyn, men har reageret for sent på de informationer, som de har fået gennem deres tilsyn.

Ministeriet er gentagne gange siden starten af 2023 blevet gjort opmærksom på store og stigende forsinkelser i Energinets projekter. Ministeriet har i deres tilsyn peget på behovet for en bedre planlægning, men har reageret for sent i forhold til de konkrete udfordringer. Ministeriet har igangsat en række initiativer, som det endnu er for tidligt at vurdere effekten af. Ministeriet burde have fulgt op over for Energinet tidligere - særligt set i lyset af, at udbygningen af elnettet er en vigtig del af den grønne omstilling. Ministeriet har primo februar 2026 taget initiativ til at igangsætte en ekstern analyse af rammerne for Energinet. Det er Rigsrevisionens vurdering, at dette kunne have været iværksat tidligere.

Ministeriet har ikke beregnet, hvad Energinets forsinkelser betyder for CO₂-udledningen eller for tilslutningen af nye solcelle- og vindmølleparker. Rigsrevisionen anbefaler, at ministeriet undersøger konsekvenserne af Energinets forsinkelser nærmere, så der bliver skabt overblik over, hvordan forsinkelserne kan påvirke opfyldelsen af klimamålet frem mod 2030.

1.2. Baggrund

5. Udbygningen af elnettet er central for den grønne omstilling. Udbygningen skal sikre, at mere grøn el bliver tilsluttet elnettet, og at elnettet kan klare en stigende efterspørgsel på el fra både virksomheder og private.

Det fremgår af lov om Energinet, at Energinets formål er at eje, drive og udbygge den overordnede energiinfrastruktur for el og gas og herved bidrage til udviklingen af en klimaneutral energiforsyning. Energinet skal varetage ejerskabet under hensyn til forsyningsikkerhed, klima og miljø og skal sørge for, at forbrugerne har åben og lige adgang til elnettet.

Klima-, Energi- og Forsyningsministeriet forvalter statens ejerskab af Energinet. Ministeriet skal føre tilsyn med, at Energinet overholder bestemmelserne i lov om Energinet, der handler om at drive og udbygge elnettet, jf. § 20 i loven. Der gælder et armslængdeprincip, som betyder, at ministeriet ikke varetager ledelsen af Energinet, da virksomheden har sin egen bestyrelse. Ministeriet skal dog være med til at sætte retning for Energinet og reagere, hvis udviklingen i virksomheden kalder på det.

Ministeriet skal årligt udarbejde *Analyseforudsætninger til Energinet*. Analyseforudsætningerne beskriver ministeriets skøn for udviklingen i elforbruget og elproduktionen frem mod 2050 under forudsætning af, at de politiske ambitioner og målsætninger på energiområdet bliver indfriet.

6. Energinet udarbejder hvert 2. år en langsigtet udviklingsplan, som giver et samlet overblik over det forventede behov for udbygning og udvikling af elnettet. Planen er bl.a. baseret på Klima-, Energi- og Forsyningsministeriets analyseforudsætninger og det skøn for udvikling af elforbrug og elproduktion, som er heri. Energinet har oplyst, at den langsigtede udviklingsplan er en central forudsætning for Energinets fremtidige investeringsgrundlag.

Analyseforudsætningerne fra 2022 ligger til grund for Energinets langsigtede udviklingsplan fra 2024, som er gældende for Rigsrevisionens undersøgelsesperiode.

Energinets projekter i den langsigtede udviklingsplan bliver først igangsat, når der er et konkret behov for øget kapacitet e.l. Væsentlige ændringer eller udbygninger af elnettet kræver som udgangspunkt Klima-, Energi- og Forsyningsministeriets godkendelse, jf. § 4 i lov om Energinet. Det betyder, at Energinet skal søge om godkendelse hos ministeriet. Energinet skal gennemføre projekterne, når de er godkendt, og er forpligtet til at orientere ministeriet om eventuelle væsentlige ændringer.

7. Energinet er på baggrund af de politiske målsætninger om den grønne omstilling og den stigende efterspørgsel på el i gang med en markant udbygning af elnettet. Både antallet og størrelsen af projekter er steget de senere år.

Lov om Energinet

Lov om Energinet (lovbekendtgørelse nr. 271 af 9. marts 2023) er det juridiske fundament for Energinet. Loven fastlægger rammerne for Energinets drift og ansvar.

Analyseforudsætninger til Energinet

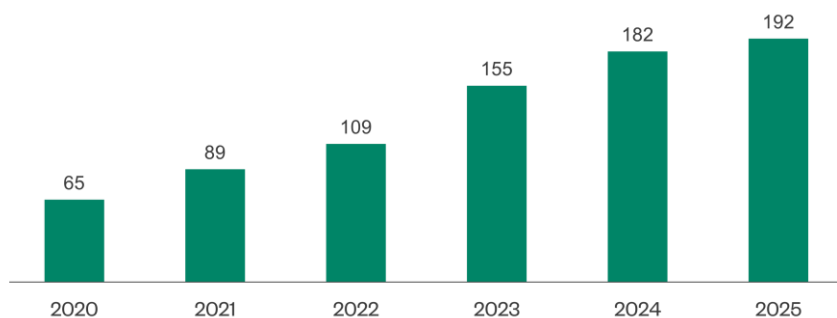
Analyseforudsætningerne beskriver et sandsynligt bud på udviklingen i dele af energiområdet, som er relevante for Energinets planlægning, og som flugter med opfyldelsen af de politiske målsætninger.

Godkendelse af projekter

Det følger af § 4, stk. 3, i lov om Energinet, at etableringen af nye transmissionsnet eller væsentlige ændringer i det eksisterende transmissionsnet kræver en særskilt godkendelse.

Figur 1 viser udviklingen i antallet af igangværende projekter i perioden 2020 - medio 2025.

Figur 1
Antal igangværende projekter i Energinet i perioden 2020 - medio 2025



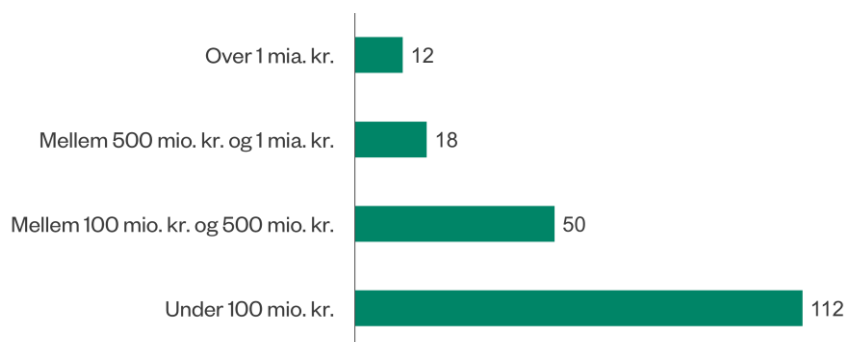
Kilde: Rigsrevisionen på baggrund af data fra Energinet.

Det fremgår af figur 1, at antallet af projekter er steget fra 65 i 2020 til 192 medio 2025, dvs. en tredobling over en kort årrække. Projekterne er også i gennemsnit blevet større.

8. De 192 projekter, der var i gang medio 2025, havde oprindeligt – dvs. da de blev besluttet – et budget på i alt ca. 64 mia. kr. og en forventet gennemsnitlig varighed på ca. 3 år. Budgettet opgøres i løbende priser.

Figur 2 viser størrelsen af projekternes budgetter.

Figur 2
Budgetter for Energinets igangværende projekter medio 2025 (i antal projekter)



Kilde: Rigsrevisionen på baggrund af data fra Energinet.

Det fremgår af figur 2, at over halvdelen af de 192 projekter forventes at koste under 100 mio. kr., mens 12 af projekterne forventes at koste over 1 mia. kr.

Det største projekt med et budget på ca. 14 mia. kr. er opsætning af højspændingsledninger mellem Aarhus og Aabenraa. Et af de mindste projekter med et budget på 5 mio. kr. er tilslutning af en solcellepark til elnettet ved Videbæk.

Tabel 1 viser udvalgte oplysninger om projekterne.

Tabel 1
Energinets igangværende projekter på elnettet medio 2025

	Antal projekter	Budget
Kabler og ledninger	45	38 mia. kr.
Højspændings- og transformerstationer	67	14 mia. kr.
Tilslutning af ny produktion til elnettet	62	1 mia. kr.
Øvrige projekter	18	11 mia. kr.
I alt	192	64 mia. kr.

Note: Budgetterne er baseret på projekternes businesscases. Projekterne omfatter både udbygning og vedligeholdelse. Øvrige projekter er bl.a. forbindelser til udlandet og omlægninger af elnet.

Kilde: Rigsrevisionen på baggrund af data fra Energinet.

1.3. Vurderingskriterier, metode og afgrænsning

Vurderingskriterier

9. For at vurdere, om Energinet har en tilfredsstillende styring af udbygningen af elnettet, har vi taget udgangspunkt i den langsigtede udviklingsplan, som Energinet skal udarbejde, jf. § 12-14 i bekendtgørelse nr. 497 af 19. maj 2025 om systemansvarlig virksomhed og anvendelse af eltransmissionsnettet m.v. Udviklingsplanen giver et samlet overblik over den planlagte og forventede udbygning af elnettet frem mod 2030 og 2050.

Vi har lagt til grund, at Energinet skal sikre, at tidsplanerne for de igangsatte projekter overholdes, og at Energinet skal have overblik over fremdriften og eventuelle forsinkelser i projekterne.

10. For at vurdere, om Klima-, Energi- og Forsyningsministeriet har et tilfredsstillende tilsyn med Energinets udbygning af elnettet, har vi taget udgangspunkt i lov om Energinet. Det fremgår af loven, at ministeriet skal føre tilsyn med, at Energinet overholder bestemmelserne i loven om at drive og udbygge det overordnede elnet. Grundlaget for ministeriets tilsyn beror på Energinets orienteringspligt via fx statusredegørelser og kvartalsrapporter, jf. lov om Energinet.

Vi har lagt til grund, at ministeriet gennem deres tilsyn får den viden, der skal til for at følge udviklingen i Energinets projekter, så ministeriet kan reagere over for Energinet, hvis det er nødvendigt. Vi har desuden lagt til grund, at ministeriet har skabt klarhed over omfanget af forsinkelserne i Energinets udbygning af elnettet.

Metode

11. Vores undersøgelse handler om Energinets styring af udbygningen af elnettet og om Klima-, Energi- og Forsyningsministeriets tilsyn hermed i perioden 1. januar 2023 - 30. juni 2025.

12. Undersøgelsen er baseret på en gennemgang af dokumenter fra Klima-, Energi- og Forsyningsministeriet og Energinet vedrørende Energinets portefølje- og projektstyring og ministeriets tilsynstiltag, herunder bl.a. rapporter, retningslinjer og vedtægter. Undersøgelsen er desuden baseret på en analyse af de data, som Energinet bruger, når de rapporterer til ministeriet.

Vi har holdt møder med Klima-, Energi- og Forsyningsministeriet, Energistyrelsen og Energinet om undersøgelsens dokumenter, metoder og data. Vi har herudover holdt et møde med Dansk Erhverv om rammebetingelserne for opstilling af vindmøller og solcelleparker.

13. Vi har fået rådgivning og sparring fra innovationschef Frida Frost fra Department of Wind and Energy Systems på Danmarks Tekniske Universitet. Frida Frost har et indgående kendskab til energiområdet, herunder særligt til gennemførelse af projekter og processer ved omstilling til vedvarende energi. Hun har især bidraget med en gennemgang af de dokumenter og de metoder, som Energinet og Klima-, Energi- og Forsyningsministeriet har benyttet og lagt til grund for udbygningen af elnettet. Indholdet i beretningen, herunder resultater og vurderinger, er alene Rigsrevisionens ansvar.

14. Undersøgelsens metode er uddybet i bilag 1.

15. Revisionen er udført i overensstemmelse med standarderne for offentlig revision, jf. bilag 1.

Afgrænsning

16. Undersøgelsen omfatter de 192 projekter vedrørende elnettet, som Energinet havde i gang medio 2025. Projekterne omfatter nye kabler og ledninger, nye transformerstationer og tilslutning af nye solcelle- og vindmølleparker samt vedligeholdelse og udvikling af det eksisterende elnet. Da Energinet kun har færdiggjort en mindre del af de igangværende projekter i undersøgelsesperioden, kan vi som udgangspunkt alene vurdere forsinkelser. Den endelige økonomi og opgørelse af, om elnettet ender med at blive udbygget svarende til behovet, er det for tidligt at vurdere.

Undersøgelsen omfatter også information om afsluttede projekter fra årsrapporter, statusredegørelser, kvartalsrapporter m.m.

Undersøgelsen omfatter kun den del af Klima-, Energi- og Forsyningsministeriets tilsyn, som er relevant i forhold til udbygningen af elnettet.

2. Udbygning af elnettet

17. Dette kapitel handler om Energinets styring af udbygningen af elnettet og Klima-, Energi- og Forsyningsministeriets tilsyn med udbygningen. Konkret har vi undersøgt:

- om Energinet har en tilfredsstillende styring af udbygningen af elnettet (afsnit 2.1)
- om Klima-, Energi- og Forsyningsministeriet har et tilfredsstillende tilsyn med Energinets udbygning af elnettet (afsnit 2.2).

2.1. Energinets styring af udbygningen af elnettet

18. For at vurdere, om Energinet har en tilfredsstillende styring af udbygningen af elnettet, har vi undersøgt, om Energinet:

- har sikret, at projekternes tidsplaner overholdes, og har overblik over omfanget af eventuelle forsinkelser samt årsagerne hertil
- har overblik over den løbende fremdrift i projekterne og afhængighederne mellem projekterne.

Vi har lagt til grund, at Energinet skal sikre, at projekternes tidsplaner overholdes. Vi er opmærksomme på, at tidsplanerne kan påvirkes af både interne og eksterne forhold, og at det ikke kan forventes, at alle projekterne holder tidsplanen. Derfor har vi fokus på, om Energinet opgør omfanget af forsinkelser og har overblik over årsagerne til forsinkelserne. Det giver et erfaringsgrundlag til at foretage en bedre og mere realistisk planlægning.

Vi har også lagt til grund, at Energinet skal have overblik over den løbende fremdrift i projekterne og eventuelle afhængigheder mellem projekterne. Det giver mulighed for at vurdere, om projekterne når milepælene, og for efter behov at prioritere fremdriften mellem projekter.

19. Undersøgelsen viser, at ca. 70 % af Energinets projekter er forsinkede, og at Energinet kun delvist har overblik over baggrunden herfor.

Energinets overblik over omfanget af forsinkelser og årsagerne hertil

20. Undersøgelsen viser, at Energinet systematisk har undervurderet, hvor lang tid det tager at gennemføre projekterne. Samtidig er Energinets årsager til forsinkelser overordnede og peger ikke entydigt på, hvor Energinet kan sætte ind for at undgå fremtidige forsinkelser.

Medio 2025 er 70 % af Energinets projekter i gennemsnit knap 2½ år forsinkede. Det skal ses i forhold til, at projekterne i gennemsnit var planlagt til at vare 3 år. Projekterne varer dermed gennemsnitligt 5½ år og er gennemsnitligt forsinket med ca. 80 %. Hastigheden i udbygningen skal mere end fordobles, hvis Energinet skal nå den forventede udbygning af elnettet i 2050.

Omfanget af forsinkelser

21. Energinet har oplyst, at der siden udarbejdelsen af den seneste langsigtede udviklingsplan i maj 2024 er færdiggjort 206 km elnet ud af de 490 km elnet, som der ifølge planen var behov for pr. 1. januar 2026. Ifølge projekternes oprindelige tidsplaner skulle endnu flere strækninger have været færdiggjort.

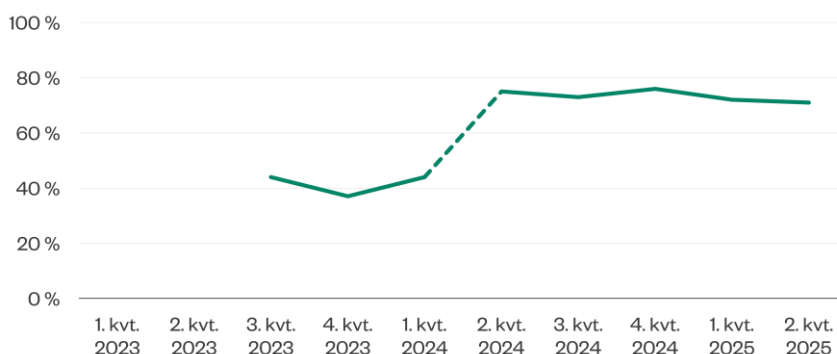
Det fremgår af den seneste langsigtede udviklingsplan, at der er behov for yderligere 2.700 km elnet frem mod 2030 og samlet 5.700-6.700 km elnet frem mod 2050. Energinet har oplyst, at de på nuværende tidspunkt forventer at færdiggøre ca. 1.300 km elnet i 2030, mens forventningen til 2050 er uændret. Energinet er således bagud i forhold til planen, men forventer alligevel at kunne fastholde niveauet i 2050.

22. Energinets nuværende hastighed i udbygningen svarer til, at der færdiggøres ca. 120 km elnet om året. Hvis Energinet skal nå at færdiggøre 5.700-6.700 km elnet senest i 2050, skal der færdiggøres ca. 250 km elnet pr. år de næste 25 år, altså mere end en fordobling af den nuværende hastighed. Hvis det ikke lykkes at øge hastigheden, vil udbygningen ikke være færdig i 2050, men nærmere i 2080.

Energinet har oplyst, at de løbende igangsætter flere projekter og har øget antallet af medarbejdere, der arbejder med projekterne. Energinet forventer derfor en øget hastighed i udbygningen fremover. Rigsrevisionen bemærker, at der skal ske en markant, snarlig og vedvarende stigning i hastigheden, hvis udbygningen skal kunne realiseres som planlagt.

23. Figur 3 viser andelen af forsinkede projekter i perioden 2023-2025.

Figur 3
Andelen af Energinets forsinkede projekter i perioden 2023 - medio 2025



Note: Vi har ikke medtaget data fra før 3. kvartal 2023, da Energinet inden da ikke løbende opgjorde omfanget af forsinkede projekter på elnettet på en sammenlignelig måde. Replanlægningen blev gennemført i juni 2024, hvorfor linjen mellem 1. kvartal 2024 og 2. kvartal 2024 er stilet. Antallet af projekter er løbende ændret over perioden, da projekter er afsluttet, og nye projekter er sat igang. Antallet er dog nogenlunde stabilt og ligger mellem 172 og 192 projekter i perioden.

Kilde: Rigsrevisionen på baggrund af data fra Energinet.

Det fremgår af figur 3, at andelen af projekter, som er forsinkede i forhold til projekternes oprindelige tidsplan, steg fra 44 % i 3. kvartal 2023 til 75 % medio 2024, hvor Energinet gennemførte en replanlægning af projekterne. Medio 2025 var ca. 70 % af projekterne forsinkede.

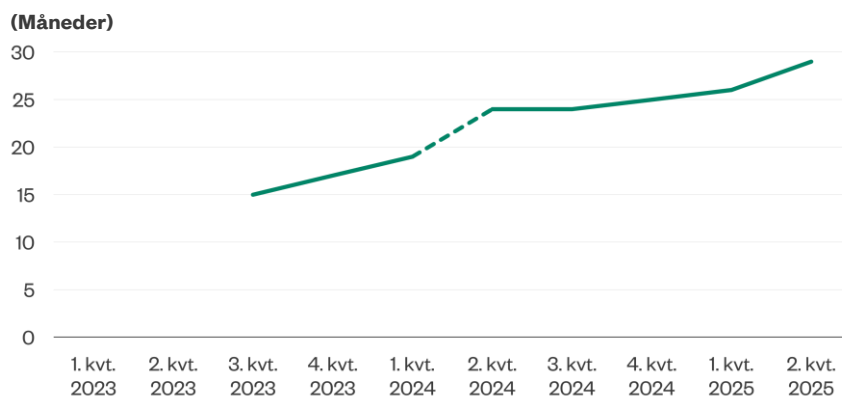
24. Energinet har oplyst, at projekternes tidsplaner før replanlægningen var baseret på optimistiske skøn for tidsforbruget for en række aktiviteter, fx tiden til myndighedsbehandling. Formålet med replanlægningen var at gøre tidsplanerne erfaringsbaserede og dermed mere realistiske. På den baggrund gennemgik Energinet alle de daværende projekter og opdaterede medio 2024 tidsplanerne for 98 projekter, hvilket svarer til ca. halvdelen af de daværende 174 projekter. Energinet opdaterede ikke tidsplanerne for de resterende projekter, fordi tidsplanerne blev vurderet retvisende, eller fordi projekterne var forbi de aktiviteter, hvor tidsforbruget blev opjusteret.

Energinet afsatte ved replanlægningen mere tid til projekternes aktiviteter. Det betød, at projekter, som ikke tidligere var kategoriseret som forsinkede, nu blev det. For projekter, som i forvejen var kategoriseret som forsinkede, blev det med replanlægningen synliggjort, at de var blevet yderligere forsinket.

Efter replanlægningen er alle Energinets projekter, som har været i gang i mere end 3 år, opgjort som forsinkede. De projekter, som ikke er forsinkede, er generelt nystartede.

Figur 4 viser, hvor mange måneder de forsinkede projekter i gennemsnit er forsinkede.

Figur 4
Gennemsnitlig forsinkelse af Energinets forsinkede projekter i perioden 2023 - medio 2025



Note: Vi har ikke medtaget data fra før 3. kvartal 2023, da Energinet inden da ikke løbende opgjorde omfanget af forsinkede projekter på elnettet på en sammenlignelig måde. Replanlægningen blev gennemført i juni 2024, hvorfor linjen mellem 1. kvartal 2024 og 2. kvartal 2024 er stiplede. Antallet af projekter er løbende ændret over perioden, da antallet af forsinkede projekter er ændret i forbindelse med replanlægningen. Før replanlægningen var antallet af forsinkede projekter ca. 70-75 projekter, og efter replanlægningen er antallet ca. 140 projekter.

Kilde: Rigsrevisionen på baggrund af data fra Energinet.

Det fremgår af figur 4, at den gennemsnitlige forsinkelse steg fra ca. 1½ år i 1. kvartal til ca. 2 år medio 2024 i forbindelse med replanlægningen. Det projekt, som er mest forsinket, er et projekt ved Guldborgsund, som var planlagt til at vare 1 år. Projektet er ca. 6½ år forsinket.

Det fremgår også af figuren, at den gennemsnitlige forsinkelse efter replanlægningen steg fra ca. 2 år i 2. kvartal 2024 til knap 2½ år i 2. kvartal 2025.

Et gennemsnitligt projekt var oprindeligt sat til at vare 3 år. Når de forsinkede projekter nu bliver knap 2½ år forsinket, svarer det til, at projekterne i gennemsnit tager ca. 80 % længere tid end forventet.

25. Vores gennemgang af Energinets data viser, at projekterne ud over at blive forsinket også er blevet dyrere end forventet. De 192 projekter var oprindeligt budgetteret til ca. 64 mia. kr., men var i 2. kvartal 2025 blevet fordyret med ca. 10 mia. kr. Det svarer til en fordyrelse på ca. 16 %. Da projekterne ikke er afsluttet, kan den samlede fordyrelse ikke vurderes på nuværende tidspunkt.

26. Energinet har oplyst, at det er et rammevilkår, at de skal lægge budget for projekterne flere år før, at kontrakterne indgås, og at det udgør en økonomisk risiko. Energinet peger fx på, at markedsforholdene i undersøgelsesperioden har været påvirket af prisstigninger på kritiske komponenter, fx kabler og transformere, bl.a. som følge af krigen i Ukraine.

Energinet har også oplyst, at de først i midten af 2024 begyndte at ændre på den måde, som de indkøber komponenter til projekterne på. Tidligere blev der overvejende indkøbt komponenter til enkeltprojekter. Nu forsøger Energinet i højere grad at indkøbe komponenter til flere projekter ad gangen. Energinet har desuden oplyst, at de har taget initiativ til at indkøbe komponenter fra leverandører i Asien. Begge dele for at opnå bedre priser.



Nedgravning af kabler i Vestjylland.

Foto: Energinet

Årsager til forsinkelserne

27. Energinet kategoriserer projekternes forsinkelser på forskellige niveauer. Energinet har siden starten af 2023 samlet årsagerne til, at projekterne bliver forsinket, i overordnede kategorier. For hvert projekt har Energinet noteret, hvilke årsager der har ført til en forsinkelse, og varigheden af forsinkelsen.

Ifølge Energinet har følgende tre årsager på tværs af undersøgelsesperioden ført til de største forsinkelser:

- myndighedsbehandling (29 % af forsinkelserne)
- interne forhold i Energinet (32 % af forsinkelserne)
- netkunder, der skal tilsluttes elnettet (23 % af forsinkelserne).

Forsinkelser, der skyldes myndighedsbehandling og netkunder, er begge eksterne forhold, som påvirker Energinets tidsplaner.

28. Vores undersøgelse viser, at det er de samme tre årsager, som har ført til de største forsinkelser både før og efter replanlægningen. Vi kan endvidere konstatere, at forsinkelsernes fordeling blandt de tre årsager næsten er den samme både før og efter replanlægningen. Det er således ikke muligt at se en effekt på baggrund af initiativerne i replanlægningen, hvilket kan tyde på, at Energinet ikke har fået fuldt greb om de udfordringer, som skaber de store forsinkelser.

Energinet har oplyst, at der er igangsat flere initiativer for at nedbringe forsinkelserne, men at effekten af initiativerne ikke vil kunne ses, før nye projekter igangsættes.

29. Vores gennemgang viser, at de årsagskategorier, som Energinet bruger til at registrere forsinkelserne, er overordnet beskrevet og kan dække over flere forhold.

Årsagskategorien *Myndighedsbehandling* omfatter både forsinkelser, som kan skyldes længere sagsbehandlingstid hos de statslige miljømyndigheder, og forsinkelser, som er opstået i forbindelse med lodsejerforhandlinger og ekspropriation. Kategorien giver således ikke et entydigt billede af, hvem der bærer ansvaret for forsinkelsen. En lang myndighedsbehandling kan skyldes forhold hos myndigheden og/eller forhold i Energinets sagsbehandling. Den overordnede beskrivelse af kategorien og usikkerheden om, hvad den reelle årsag er, betyder, at det er vanskeligt at identificere, hvor Energinet skal have særligt fokus for at forbedre planlægningen.

Årsagskategorien *Interne forhold i Energinet* dækker på tilsvarende vis over en række forskellige årsager til forsinkelser, fx medarbejdere uden de rette kompetencer, interne processer og procedurer, projektændringer m.m. Et eksempel på et internt forhold, som har skabt forsinkelser i undersøgelsesperioden, er, at Energinet har prioriteret på tværs af porteføljen på grund af flaskehalse. Det er bl.a. resursebegrænsninger, som har skabt flaskehalse.

Energinet har oplyst, at forsinkelser, som skyldes interne forhold, skal ses i lyset af, at elnettet er i gang med at blive udbygget markant, hvilket betyder, at antallet af projekter er steget meget de senere år. Herudover er antallet af solcelle- og vindmølleparker, som skal tilsluttes elnettet, steget fra 16 til 83 projekter over få år. Energinet har oplyst, at de har rekrutteret flere medarbejdere til at styre det større antal projekter.

Årsagskategorien *Netkunder, der skal tilsluttes elnettet* omfatter forsinkelser, der er foranlediget af de private virksomheder, som opstiller solcelle- og vindmølleparker.

Det fremgår dog ikke, om der også er forhold hos Energinet, som kan medvirke til, at de eksterne samarbejdspartnere forsinket projekterne. En virksomhed kan vælge at udskyde tilslutningen til elnettet, hvis Energinet fx ikke kan garantere, at en solcellepark kan tilsluttes med den produktionsmængde, som den private virksomhed har forventet. Projektet bliver dermed forsinket i forhold til den oprindelige tidsplan. Energinet har oplyst, at det er deres opfattelse, at det er et fåtal af virksomhederne, som har valgt at udskyde tilslutningen af den årsag. Energinet har også oplyst, at virksomhederne ikke altid oplyser om årsagen til, at de udskyder tilslutningen.

30. Energinet har oplyst, at det er muligt at finde mere detaljerede oplysninger om forsinkelserne i de enkelte projekter i deres arkiv. Her vil det kunne fremfindes, om forsinkelserne vedrørende myndighedsbehandling overvejende skyldes fx interne forhold hos Energinet eller forhold hos de statslige miljømyndigheder eller kommunerne.

Det er Rigsrevisionens opfattelse, at uanset om Energinet råder over mere detaljerede oplysninger på projektniveau, bør årsagskategorierne være entydige, så de kan bruges i Energinets overordnede styring på tværs af projekter.

31. Energinet har oplyst, at de har igangsat et arbejde med at splitte årsagskategorierne op, så der kun er én årsag pr. kategori. Energinet har desuden oplyst, at de medio 2025 indførte et digitalt årsagsarkiv, som giver mulighed for at angive flere årsager til en forsinkelse. Dette har ikke været muligt tidligere. Der foreligger endnu kun data fra ét kvartal, og det er således for tidligt for Rigsrevisionen at vurdere, om Energinets arbejde vil have en effekt.

Energinet overblik over projekternes fremdrift og afhængigheder

32. Vi har undersøgt, om Energinet har overblik over den løbende fremdrift i projekterne og afhængighederne mellem projekterne. Dette er væsentligt i forhold til at undgå, at projekter også fremover bliver forsinket.

Energinet overblik over den løbende fremdrift i projekterne

33. Energinet har siden 2024 bl.a. målt fremdriften på tværs af alle igangværende projekter ved at tage udgangspunkt i ni milepæle, som projekterne typisk er inddelt i. Den enkelte projektleder registrerer, om der er nået en ny milepæl i det enkelte projekt, eller om der er flyttet milepæle.

Energinet følger op på den løbende fremdrift i kvartalsrapporter, der bl.a. indeholder ændringer vedrørende projekternes milepæle på aggregeret niveau. Bestyrelsen og ejeren i Energinet bliver fire gange om året informeret om, hvor mange projekter der fx har nået en milepæl senere end planlagt.

34. Vores undersøgelse viser, at der kan gå lang tid mellem, at de enkelte projekter når en milepæl. I mange tilfælde kan der gå mere end 1 år, fx når projektlederen afventer myndighedsgodkendelse.

35. Energinet anerkender, at der kan være langt mellem realisering af milepælene og dermed fremdriftsregistrering og rapportering til bestyrelsen og ejeren i kvartalsrapporterne. Samtidig understreger Energinet, at projekternes status løbende opgøres af projektlederne, og at eventuelle forsinkelser fremhæves i den månedlige opfølgning på projekterne i andre dele af Energinet og på andre ledelsesniveauer.

Rigsrevisionen finder, at det er vigtigt, at Energinet sikrer, at information, som er rettet mod bestyrelsen og ejeren, indeholder en samlet status på projekterne, som er mere aktuel end den, der bl.a. fås via milepælene. Dette er vigtigt, hvis bestyrelsen og ejeren skal have bedre forudsætninger for at reagere rettidigt på forsinkelser mv.

Projekternes indbyrdes afhængigheder

36. Energinet har oplyst, at de i april 2025, dvs. i forbindelse med vores undersøgelse, har etableret et overblik over projekternes indbyrdes afhængigheder. At projekterne er indbyrdes afhængige, betyder, at de påvirker hinandens tidsplaner og dermed hinandens idriftsættelsesdatoer. Der kan fx være tale om, at et projekt ikke kan gennemføres, uden et andet også gennemføres. Energinet har ikke tidligere haft overblik over, om forsinkelser i et igangværende projekt påvirker andre igangværende projekter.

37. Vores gennemgang viser, at Energinets viden om projekternes indbyrdes afhængigheder er af overordnet karakter. Energinet har viden om, hvilke projekter der er afhængige af hinanden, men ikke viden om, hvordan projekterne er afhængige af hinanden. Det betyder, at Energinet ikke har overblik over konsekvenserne af, at det ene af to afhængige projekter bliver forsinket, og dermed heller ikke overblik over, hvilket projekt der bør prioriteres for at undgå, at andre afhængige projekter også forsinkes.

38. Energinet har oplyst, at de har igangsat flere tiltag, der skal sikre, at afhængigheder mellem projekterne bliver tydeligere, så denne viden kan indgå i Energinets prioriteringsgrundlag.



Etablering af luftledninger i Vestjylland, der skal forbinde havvindmøller til elnettet.

Foto: Energinet

2.2. Klima-, Energi- og Forsyningsministeriets tilsyn med Energinets udbygning af elnettet

39. For at vurdere, om Klima-, Energi- og Forsyningsministeriet har et tilfredsstillende tilsyn med Energinets udbygning af elnettet, har vi undersøgt, om ministeriet:

- har et tilstrækkeligt grundlag at føre tilsyn på
- har reageret på de informationer, som de har fået gennem tilsynet
- har skabt klarhed over, om forsinkelserne i Energinets udbygning af elnettet påvirker indfrielsen af de politiske mål på klimaområdet.

Vi har lagt til grund, at ministeriet skal sikre en løbende dialog med Energinet om udbygningen af elnettet, som tager udgangspunkt i regelmæssige møder og skriftligt materiale fra Energinet. Det skal give ministeriet indsigt i udviklingen i udbygningen set i forhold til den faktiske udvikling og eventuelle påvirkning af de politisk fastsatte klimamål.

Vi har desuden lagt til grund, at ministeriet anvender de informationer, som de har fået via deres møder og fra det skriftlige materiale, og at ministeriet reagerer, hvis det er nødvendigt.

40. Undersøgelsen viser, at Klima-, Energi- og Forsyningsministeriet gentagne gange er blevet gjort opmærksom på store og stigende forsinkelser i Energinets projekter, men at ministeriet har reageret for sent. Endelig har ministeriet ikke skabt tilstrækkelig klarhed over, hvordan forsinkelserne i Energinets udbygning af elnettet påvirker de politiske mål på klimaområdet. De initiativer, som ministeriet har igangsat for at imødegå forsinkelser, har ikke haft tilstrækkelig tid til at virke, hvorfor Rigsrevisionen ikke kan vurdere effekten af initiativerne.

Klima-, Energi- og Forsyningsministeriets tilsyn og reaktion på forsinkelser

41. Undersøgelsen viser, at Klima-, Energi- og Forsyningsministeriet har et tilstrækkeligt grundlag for at tilrettelægge tilsynet, men at ministeriet har reageret for sent på de informationer, som de har fået gennem tilsynet.

42. Vores gennemgang viser, at Klima-, Energi- og Forsyningsministeriet og Energinet løbende drøfter den overordnede status, herunder forsinkelser og årsager til forsinkelserne, med udgangspunkt i Energinets orientering via kvartalsrapporter, statusredegørelser, årsrapporter mv.

Vores gennemgang viser også, at der med udgangspunkt i det skriftlige materiale afholdes faste møder mellem ministeriet og Energinet, hvor udviklingen i udbygningen af elnettet drøftes på flere niveauer. Der afholdes fx tre møder årligt mellem Energinets bestyrelsesformand og departementschefen i ministeriet. Ministeren deltager én gang om året. Herudover afholdes der specifikke tilsynsmøder, som er baseret på årlige tilsynsplaner. Heri er det beskrevet, hvilke fokusområder ministeriet særligt vil følge og gennemgå på møder med Energinet i det kommende år, herunder bl.a. andelen af forsinkede og fordyrede projekter.

43. Klima-, Energi- og Forsyningsministeriet har oplyst, at der også efter behov holdes møder med fokus på et specifikt tema, fx gennemgang af planlægningen af projekter i geografisk afgrænsede områder.

Kvartalsrapporter

Energinet udarbejder fire gange årligt kvartalsrapporter, hvori Energinet bl.a. følger op på økonomi, fremdrift og risici på koncernniveau.

Statusredegørelser

I henhold til lov om Energinet, § 5, stk. 5, er Energinets bestyrelse forpligtet til at orientere Klima-, Energi- og Forsyningsministeriet om forhold, der er af væsentlig og/eller principiel betydning.

Det er orienteringer af denne karakter, der er formålet med Energinets statusredegørelser.

44. Figur 5 viser uddrag fra kvartalsrapporter, statusredegørelser og mødereferater fra Klima-, Energi- og Forsyningsministeriets tilsyn, som handler om projekternes fremdrift i perioden frem til Energinets replanlægning.

Figur 5
Udvalgte orienteringer til Klima-, Energi- og Forsyningsministeriet om fremdriften i Energinets projekter



Kilde: Rigsrevisionen på baggrund af udvalgte tekststykker fra Energinets kvartalsrapporter, statusredegørelser og mødereferater i perioden 1. januar 2023 - 1. juli 2024.

Det fremgår af figur 5, at Klima-, Energi- og Forsyningsministeriet gentagne gange siden starten af 2023 er blevet gjort opmærksom på store forsinkelser i projekterne. Ministeriet blev i starten af marts 2023 orienteret om, at ca. 40 % af Energinets projekter var forsinkede.

45. Vores gennemgang viser, at Klima-, Energi- og Forsyningsministeriet ikke umiddelbart reagerede på Energinets konkrete udfordringer ved at igangsætte en målrettet indsats, fx ved at bede Energinet om at rapportere mere uddybende om årsagerne til forsinkelserne eller ved at indføre et intensiveret tilsyn.

Det fremgår af et referat fra et tilsynsmøde i marts 2023, at ministeriet bemærkede, at Energinets tidsplaner for projekterne var behæftet med markante fejlskøn. Derfor fremhævede ministeriet vigtigheden af, at projekterne blev planlagt mere realistisk. Ministeriet fulgte dog ikke op på problemerne med tidsplanerne på efterfølgende møder med Energinet, selv om antallet af forsinkede projekter steg.

Vores gennemgang viser også, at Energinet fortsatte med at benytte det samme grundlag til at udarbejde tidsplaner frem til sommeren 2024, hvor Energinet igangsatte en replanlægning. Der gik dermed over 1 år, fra ministeriet bemærkede, at tidsplanerne var behæftede med markante fejlskøn, til Energinet ændrede grundlaget og metoden for udarbejdelsen af tidsplanerne. Dette til trods for, at det både i kvartalsrapporten i november 2023 og i statusredegørelsen i februar 2024 blev fremhævet, at udbygningen af elnettet var historisk hårdt ramt af forsinkelser.

46. Klima-, Energi- og Forsyningsministeriet har oplyst, at tilsynet med Energinet blev intensiveret efter replanlægningen. Således gennemførte ministeriet et særskilt tilsynsforløb fra efteråret 2024 til juni 2025, hvor de anmodede om yderligere information fra Energinet, herunder om oplysninger om årsager til og konsekvenser af de angivne forsinkelser og fordyrelser. Rigsrevisionen vurderer, at ministeriet har reageret for sent på de informationer, som de har fået gennem deres tilsyn.

Ministeriet er enige med Rigsrevisionen i, at der kunne have været igangsat en målrettet tilsynsindsats med Energinet tidligere – særligt set i lyset af, at udbygningen af elnettet er en vigtig del af den grønne omstilling.

47. Klima-, Energi- og Forsyningsministeriet har efter Rigsrevisionens undersøgelse primo februar 2026 meldt ud, at de har taget initiativ til at igangsætte en ekstern analyse af rammerne for Energinet.

Igangsatte initiativer

48. Klima-, Energi- og Forsyningsministeriet har oplyst, at de siden starten af 2023 har haft flere og flere bekymringer i forhold til Energinets projekter. Ministeriet har derfor løbende igangsat en række politiske initiativer, der bl.a. har haft til formål at øge hastigheden i udbygningen af elnettet. Initiativerne er gennemført ved inddragelse af branchen og relevante interessenter, ved forhandlinger og vedtagelser af politiske aftaler og ved, at der er forberedt og vedtaget lovgivning.

Ministeriet har oplyst, at de i de seneste 3 år har igangsat op mod 15 initiativer, der har til formål at understøtte, at elnettet udbygges hurtigere og mere omkostningseffektivt. Initiativerne omfatter ny lovgivning, politiske aftaler og udmøntning af konkrete tiltag til at understøtte Energinets arbejde.

Ministeriet har videre oplyst, at initiativerne afspejler mange af de udfordringer, som Energinet har mødt i forhold til forsinkelser i de igangværende projekter. Ministeriet har dog også oplyst, at initiativerne ikke har haft tilstrækkelig tid til at virke, da de er igangsat i undersøgelsesperioden. Ministeriet vurderer således, at virkningen først vil kunne ses for kommende projekter. Initiativerne påvirker således ikke de igangværende projekter, og det er ikke muligt at vurdere den fremtidige effekt.

49. Klima-, Energi- og Forsyningsministeriet har i januar 2026 indgået en politisk aftale om at styrke processerne for orientering af Folketingets partier om udbygningen af elnettet. Aftalen omfatter bl.a., at Folketinget vil blive orienteret kvartalsvist om status på Energinets projekter, så det bliver muligt at handle tidligt på barrierer for udbygningen af elnettet.

Klima-, Energi- og Forsyningsministeriets overblik over forsinkelsernes betydning for de politiske mål på klimaområdet

50. Vi har undersøgt, om Klima-, Energi- og Forsyningsministeriet har skabt klarhed over, om forsinkelserne i Energinets udbygning af elnettet påvirker muligheden for at indfri de politiske mål på klimaområdet.

Klimastatus og -fremskrivning

Klimastatus og -fremskrivning er ministeriets årlige udgivelse, der skal sikre en løbende opfølgning på, om klimaindsatsen understøtter opfyldelsen af klimalovens målsætning om, at Danmarks udledning af drivhusgasser skal reduceres.

Lov om klima

Lov om klima fra 2021 (også kendt som klimaloven) udstikker rammerne for, hvordan den grønne omstilling skal gennemføres. Formålet er at reducere udledningen af drivhusgasser med 70 % i 2030 og 100 % i 2050.

51. Klima-, Energi- og Forsyningsministeriet udarbejder hvert år en klimastatus og -fremskrivning til Folketinget med en status på klimamålene, jf. lov om klima. Heri fremskriver ministeriet bl.a. den forventede udvikling til ny elproduktion fra sol- og vindenergi.

52. Vores gennemgang viser, at forventningerne til elproduktion fra nye solcelle- og vindmølleparker er mindre i *Klimastatus og -fremskrivning 2025*, end den var i *Klimastatus og -fremskrivning 2024*. Ministeriet har oplyst, at det ikke er muligt at isolere, om der er en effekt af Energinets forsinkelser. Det skyldes den måde, som beregningsmodellen fungerer på. Rigsrevisionen anbefaler, at ministeriet undersøger dette nærmere, jf. også pkt. 54.

Når Energinets projekter bliver forsinket, påvirker det de økonomiske incitamentter for de virksomheder, der opstiller solcelle- og vindmølleparker. Det gælder særligt tilslutningsprojekter, som blev yderligere forsinket i forbindelse med replanlægningen, hvilket påvirker tidspunktet for, hvornår anlægget kan tilsluttes. Det kan have betydning for projekternes økonomi på flere måder. Boks 1 viser, hvilke konsekvenser et forsinket projekt kan have.

Boks 1**Konsekvenser af forsinkelsen af en opgradering af en transformestation**

Energinet er i gang med at opgradere en transformestation ved Torslunde på Vestsjælland. Projektet er mere end 2 år forsinket.

Flere solcelleparker er afhængige af at blive tilsluttet denne transformestation. Disse tilslutninger kan ikke ske, før transformestationen er blevet opgraderet.

Konsekvensen er, at solcelleparkerne også vil blive forsinket. Solcelleparkerne kan endda blive yderligere forsinket, hvis de nødvendige miljøtilladelser udløber, inden transformestationen er blevet opgraderet. Konsekvensen er desuden, at solcelleparkerne kan komme til at give et mindre afkast, når de bliver forsinket. Det skyldes, at der er udgifter til lån, vedligeholdelse, jordleje m.m., før solcelleparkerne tilsluttes, og at indtjeningsperioden er blevet kortere.

Kilde: Rigsrevisionen på baggrund af oplysninger fra Energinet.

Virksomheder, der opstiller solcelle- og vindmølleparker, vil kræve en større risikopræmie, når der er usikkerhed om, hvorvidt der kan gå flere år, inden de får afkast af deres investering på grund af manglende tilslutning. Med en større risikopræmie vil færre projekter være rentable, og dermed vil investeringslysten samlet set falde.

53. Klima-, Energi- og Forsyningsministeriet har oplyst, at der er meget begrænset risiko for, at Energinets forsinkelser påvirke CO₂-udledningen fra elproduktionen frem mod 2030. Det skyldes ifølge ministeriet, at den manglende tilslutning af vedvarende energi på grund af forsinkelserne i udbygningen af elnettet ikke vil påvirke udfasningen af kul eller på anden måde medføre en væsentlig stigning i fossil elproduktion. Ministeriet lægger til grund, at den forsinkede udbygning af sol- og vindenergi kan substitueres af andre kilder end indenlandsk fossil elproduktion, fx import af el fra andre lande.

Ministeriet er enige i, at en mindre elproduktion på grund af forsinket tilslutning kan føre til højere elpriser end ellers, hvilket kan reducere incitamentet til elektrificering af sektorer, fx transport, industri og boligopvarmning.

Ministeriet har oplyst, at Energinets forsinkelser samlet set ikke ville kunne påvirke elektrificeringen i et omfang, der forhindrer indfrielsen af klimaloovens 70 %-målsætning i 2030. Det skyldes, at der i *Klimastatus og -fremskrivning 2025* blev skønnet en overopfyldelse, svarende til ca. 1,5 mio. ton CO₂. Ministeriet har desuden oplyst, at det ikke er muligt at skønne, hvad forsinkelserne i udbygningen af elnettet betyder for CO₂-udledningen. Det skyldes bl.a., at der kan være flere og modsatrettede konsekvenser af forsinkelserne.

54. Rigsrevisionen anbefaler, at Klima-, Energi- og Forsyningsministeriet undersøger konsekvenserne af Energinets forsinkelser nærmere for at skabe overblik over væsentlige forhold, der kan påvirke opfyldelsen af klimamålet frem mod 2030.

Rigsrevisionen, den 26. februar 2026

Birgitte Hansen

/Mads Nyholm Jacobsen

Bilag 1. Metodisk tilgang

Undersøgelsen er baseret på en gennemgang af skriftligt materiale, data-analyser og møder med Energinet og Klima-, Energi- og Forsyningsministeriet.

Undersøgelsesperiode

Undersøgelsen er afgrænset til perioden 1. januar 2023 - 30. juni 2025. Vi har valgt denne periode for på den ene side at sikre os, at både perioden før og efter Energinets replanlægning blev afspejlet, og for på den anden side at få så aktuelle data som muligt.

Population

Undersøgelsen omfatter 192 igangværende projekter. Nogle af projekterne er nyopstartede, mens andre projekter forventes idriftsat kort tid efter undersøgelsesperioden. Projekterne omfatter både den nye udbygning af elnettet og projekter, som indgår i vedligeholdelsen af det eksisterende elnet.

Væsentlige dokumenter

Vi har gennemgået en række dokumenter, som vi har modtaget fra Energinet og Klima-, Energi- og Forsyningsministeriet. Dokumenterne, som omhandler rammerne for Energinets opgave med at udbygge elnettet, omfatter følgende væsentlige dokumenter:

- Klimaloven (lov nr. 965 af 26. juni 2020) og underliggende bekendtgørelse af lov om klima (bekendtgørelse nr. 2387 af 14. december 2021)
- Klimaaftale om grøn strøm og varme 2022
- Bekendtgørelse om systemansvarlig virksomhed og anvendelse af el-transmissionsnettet m.v. (bekendtgørelse nr. 1206 af 8. oktober 2025)
- Lov om Energinet (lov nr. 1384 af 20. december 2004) og underliggende bekendtgørelse af lov om Energinet (bekendtgørelse nr. 271 af 9. marts 2023)
- Statens ejerskabspolitik fra 2015
- Analyseforudsætninger til Energinet 2022
- Energinets langsigtede udviklingsplan 2024
- Danmark kan mere II – regeringsaftale fra april 2022.

Herudover har vi gennemgået dokumenter, som omhandler Energinets portefølje og projektstyring, og dokumenter, hvori Energinet har afrapporteret deres status til ministeriet om udbygningen af elnettet. Dokumenterne omfatter bl.a.:

- Kvartalsrapporter for hele undersøgelsesperioden
- Statusredegørelser for hele undersøgelsesperioden
- Energinets årsrapporter for 2023 og 2024
- Energinets halvårsrapport for 2024
- Energinets budgetter for 2024 og 2025
- Investerings- og finansieringsplan 2024-2027
- Investerings- og finansieringsplan 2025-2028
- Struktur for økonomiopfølgingsmøder
- Projektafhængigheder
- Risikorapportering
- Metode for beregning af teknisk fremdrift
- Eksempler på dekomponering af "Analyseforudsætningerne til Energinet 2024".

Endelig har vi gennemgået en del dokumenter, som omhandler Klima-, Energi- og Forsyningsministeriets tilsyn med Energinets udbygning af elnettet. Dokumenterne omfatter:

- Tilsynsplaner for 2023, 2024 og 2025
- Analyse af udbygningen af transmissionsnettet
- Notat om tilsynsaktivitet i Team eltransmission
- Strategisk ejerskabsdokument for Energinet fra 2025
- Retningslinjer for Klima-, Energi- og Forsyningsministeriets varetagelse af ejerskabet af Energinet
- Klima-, Energi- og Forsyningsministeriets liste over initiativer, som er igangsat i undersøgelsesperioden
- Opfølgning på virksomhedsmål og indikatorer i det strategiske ejerskab
- Principnotat om rammer for Energinets orientering af væsentlige ændringer i projekter i relation til § 4-godkendelse
- Notat om Energinets mulighed for at fremrykke indledende etableringsaktiviteter, inden et anlægsprojekt er § 4-godkendt
- Sammenhæng mellem klimamål og netudbygning
- Redegørelse for Energistyrelsens tilsynsarbejde afledt af Energinets replanlægning
- Vedtægter for Energinet
- Referater fra tilsynsmøder.

Formålet med gennemgangen af dokumenterne har bl.a. været at få indsigt i de juridiske rammer for Energinets udbygning af elnettet og Klima-, Energi- og Forsyningsministeriets tilsyn hermed. Formålet har også været at få indsigt i, hvordan ministeriet har udmøntet deres ejerforhold og har tilrettelagt deres tilsyn i praksis, herunder at få indsigt i, hvordan og hvornår Energinet har orienteret ministeriet om udfordringerne med udbygningen af elnettet.

Møder

Vi har løbende i undersøgelsesperioden holdt møder med Energinet, Energistyrelsen og Klima-, Energi- og Forsyningsministeriet om undersøgelsens data, resultater og metoder og for at få indsigt i området.

Vi har herudover holdt et møde med Dansk Erhverv, som har givet en general orientering om forhold vedrørende økonomi, tidsplaner mv. for virksomheder, som opstiller anlæg, der producerer vedvarende energi. Det har haft til formål at give Rigsrevisionen en bedre forståelse for branchens rammebetingelser.

Dataanalyse af Energinets projekter

Alle analyserne i undersøgelsen bygger på Energinets datasæt. For at sikre den højest mulige datakvalitet har vi løbende holdt afklaringsmøder med Energinet i forbindelse med, at de skulle afgive supplerende oplysninger til datasættet, eller når vi havde foretaget beregninger.

Vi har indhentet data om Energinets projekter for at få et indblik i, hvordan Energinet har tilrettelagt deres portefølje- og projektstyring. Dataanalyserne tager udgangspunkt i to forskellige datakilder.

1. Energinets igangværende projekter

- Datasættet omfatter bl.a. grundlæggende projektinformation, data om igangsættelse og idriftsættelse, økonomidata og færdiggørelsesgrader.
- Datasættet omfatter undersøgelsens 192 igangværende projekter.
- Datasættet omfatter en del variable, fx projektperiode, forsinkelser, budget, fordyrelser og projekttype.

2. Årsagsforklaringer for forsinkede projekter: hyppighed og omfang

- Datasættet omfatter de projekter, der er forsinkede.
- Datasættet omfatter antal forsinkelser, og hvad der kan forklare forsinkelsen (årsagsforklaringer), fx om forsinkelsen skyldes myndighedsbehandling, leverandørforhold eller interne forhold.
- Datasættet omfatter information om, hvorvidt projektet er afhængigt af et andet projekt.
- Datasættet omfatter forsinkelsernes hyppighed og varighed fordelt på de forskellige årsagsforklaringer.

Ekstern ekspert

Rigsrevisionen har fået rådgivning og sparring fra innovationschef Frida Frost fra Department of Wind and Energy Systems på Danmarks Tekniske Universitet. Hun har en særlig ekspertise i vedvarende energi samt i udvikling af projekter og styring af processer ved omlægning til vedvarende energi. Hun har således indgående kendskab til emnet.

Ekspertens rådgivning har især bidraget med en fagteknisk gennemgang af dokumenterne og den metode, som Energinet og Klima-, Energi- og Forsyningsministeriet har benyttet og lagt til grund for at følge udbygningen af elnettet.

Kvalitetssikring

Undersøgelsen er kvalitetssikret via vores interne procedurer for kvalitetssikring, som omfatter høring hos de reviderede samt ledelsesbehandling og sparring med chefer og medarbejdere i Rigsrevisionen.

Alle analyser og væsentlige dokumenter er gennemgået af mindst to medarbejdere.

Standarderne for offentlig revision

Revisionen er udført i overensstemmelse med standarderne for offentlig revision, herunder standarderne for større undersøgelser (SOR 3). Standarderne fastlægger, hvad brugerne og offentligheden kan forvente af revisionen, for at der er tale om en god faglig ydelse. Standarderne er baseret på de grundlæggende revisionsprincipper i rigsrevisionernes internationale standarder (ISSAI 100-999).